

Sygnatura akt XII C 706/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 21 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Małecka

Protokolant: p.o. stażysty W. F.

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości W. T. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w K.
przeciwko W. T. (2)

o wydanie

1. Oddała powództwo,
2. Kosztami procesu obciąża powoda i w związku z tym zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ M. M.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18 października 2013 r., wniesionym do Sądu Rejonowego (...) w P. w dniu 30 października 2013 r., powód Syndyk masy upadłości W. T. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w K. wniósł o nakazanie pozwanemu W. T. (2), aby wydał samochód marki M. (...) 4M. nr nadwozia (...) wraz z kartą pojazdu, dowodem rejestracyjnym oraz kluczami do tegoż pojazdu oraz wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że postanowieniem z dnia 14 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy - P. w P., XI Wydział Gospodarczy ds. Upadłościowych

i Naprawczych ogłosił upadłość W. T. (1) prowadzącego działalność pod firmą (...) z siedzibą w K. oraz wyznaczył syndyka w osobie K. M.. Syndyk w ramach przejmowania majątku upadłego wezwał W. T. (1) do wskazania, gdzie znajduje się majątek masy upadłości oraz do jego wydania, co upadły uczynił. Powód podał także, że w dniu 12 grudnia 2012 r., a więc po ogłoszeniu upadłości W. T. (1) zawarł z synem W. T. (2) umowę darowizny pojazdu M. (...) 4M., rok produkcji 2010, nr nadwozia (...), o której to umowie mimo wezwań nie poinformował syndyka. Syndyk na spotkaniu z upadłym w dniu 26 września 2013 r. wezwał go do wydania pojazdu, następnie zaś wezwał obdarowanego do wydania pojazdu. Wobec nie wydania pojazdu syndykowi, powód wniósł niniejszy pozew. (k. 3-5 akt).

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy (...) w P. stwierdził swą niewłaściwość rzeczową i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w P., jako właściwemu rzeczowo i miejscowo. (k. 63 akt).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu i kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, że samochód marki M. (...) był przedmiotem umowy leasingowej zawartej przez upadłego i już w chwili zawarcia umowy leasingowej wiadomym było, że zawarta była w celu przejęcia samochodu przez pozwanego. Pozwany prowadził bowiem w tym czasie działalność gospodarczą, lecz ze względu na krótki staż działalności nie mógł zawrzeć umowy leasingowej we własnym imieniu. Pozwany od samego początku płacił

raty leasingowe za upadłego w celu wykonania umowy leasingowej oraz w celu nabycia pojazdu. Pozwany początkowo przekazywał raty leasingowe w gotówce, zaś w dalszej kolejności przelewem na rachunek bankowy upadłego. W 2012 r. pozwany na podstawie zawartego między upadłym i pozwanym porozumieniem z dnia 4 listopada 2010 r. i aneksem z dnia 20 września 2011 r. przelał na ten cel ok. 100.000 zł. Z uwagi na to, że pozwany przekazywał na rzecz upadłego środki tytułem rat leasingowych, upadły przekazał pozwanemu samochód. Nadto wyjaśnił, że pozwany pojazd zbył i nie może wydać go powodowi. (k. 116-117 akt).

Na rozprawie z dnia 2 kwietnia 2015 r. strony podtrzymały dotychczasowe stanowisko w sprawie. (k. 141-142 akt).

Na rozprawie z dnia 21 maja 2015 r. pozwany podtrzymał swoje stanowisko w sprawie. (k. 157 akt).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 4 listopada 2010 r. W. T. (1), prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w K., zawarł z pozwanym W. T. (2) porozumienie, w którym pozwany oświadczył, że zamierza nabyć samochód M. na zasadach płatności rozłożonej w czasie i posiada na ten cel środki, nie posiadając jednocześnie zdolności kredytowej. W porozumieniu wskazano, że z uwagi na powyższe pozwany zaproponował W. T. (1) zawarcie umowy leasingowej na wymieniony wyżej samochód. Strony porozumienia wskazały, że W. T. (1) złoży wniosek o nabycie samochodu marki M. (...) 4M. w swoim imieniu i będzie na rzecz W. T. (2) prowadził rozliczenia z podmiotem leasingowym oraz że środki na poczet rat będą pochodziły od W. T. (2). Strony porozumienia ustaliły także, że po zakończeniu płatności rat leasingowych W. T. (2) przekaże środki niezbędne do dokonania wykupu samochodu, a W. T. (1) dokona wykupu i przeniesie prawo własności samochodu na rzecz pozwanego W. T. (2).

W dniu 20 września 2011 r. W. T. (1) oraz pozwany W. T. (2) zawarli aneks do porozumienia z dnia 4 listopada 2010 r. wskazując, że środki na realizację porozumienia pozwany będzie przekazywał przelewem.

dowód: porozumienie z dnia 4 listopada 2010 r. (k. 117-118 akt), aneks do porozumienia (k. 119 akt), zeznania świadka W. T. (1) (k. 157-158 akt).

W dniu 21 grudnia 2010 r. W. T. (1), prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w K. zawarł z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę leasingu samochodu ciężarowego marki M. (...) 4M., rok produkcji 2010. Umowa została zawarta na okres 24 miesięcy; czynsz został ustalony w wysokości 4.444,58 zł netto za miesiąc.

Pozwany w okresie od 26 lutego 2012 r. do 10 grudnia 2012 r. przelał na rzecz W. T. (1) łączną kwotę 99.588,18 zł.

dowód : protokół kontroli podatkowej (k. 9-54 akt), zeznania świadka W. T. (1) (k. 157-158), akt przelewy (k. 120-131 akt).

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy - P.

P., XI Wydział Gospodarczy ds. Upadłościowych i Naprawczych ogłosił upadłość W. T. (1), prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w K. oraz wyznaczył syndyka w osobie K. M..

dowód: postanowienie z dnia 14 listopada 2012 r. (k. 6 i 87-89 akt), zeznania świadka W. T. (1) (k. 157-158 akt).

Po zakończeniu umowy leasingu w dniu 12 grudnia 2012 r. W. T. (1) zawarł z pozwanym W. T. (2) umowę darowizny samochodu ciężarowego marki M. (...) 4M., rok produkcji 2010, nr nadwozia (...).

dowód: protokół kontroli podatkowej (k. 9-54 akt), umowa darowizny (k. 55-56 akt), zgłoszenie SD-Z2 o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych (k. 57-60 akt), zeznania świadka W. T. (1) (k. 157-158 akt).

W dniu 16 maja 2013 r. Pierwszy Urząd Skarbowy w P. rozpoczął kontrolę podatkową wobec W. T. (1). W protokole kontroli wskazano, że w 12 grudnia 2012 r. W. T. (1) zawarł z pozwanym W. T. (2) umowę darowizny przedmiotowego pojazdu.

Syndyk dowiedziała się o umowie darowizny z treści protokołu kontroli podatkowej.

We wrześniu 2013 r. syndyk spotkała się z W. T. (1)

i wezwała go do zwrotu pojazdu do masy upadłości. W. T. (1) oświadczył, że na zwrot samochodu potrzebuje kilku dni.

Pismem z dnia 26 września 2013 r. syndyk wezwała pozwanego do wydania pojazdu M. (...) 4M., rok produkcji 2010, nr nadwozia (...), będącego składnikiem masy upadłości W. T. (1) w terminie do dnia 4 października 2013 r. pod rygorem złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Syndyk zawiadomiła W. T. (1), że umowa darowizny pojazdu jest nieważna, bowiem dotyczyła mienia wchodzącego w skład masy upadłości, wobec której upadły utracił prawo zarządu.

W dniu 28 września 2013 r. pozwany zawarł z W. W. (1) prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) w L. umowę komisji sprzedaży, przedmiotem której był (...) 220 (...), nr rej. (...) nr nadwozia (...). Samochód został sprzedany przez komisanta (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. w tej samej dacie, zgodnie z fakturą nr(...). Urząd Miasta P. Wydział Komunikacji został zawiadomiony o sprzedaży 7 października 2013r.

Syndyk zawiadomiła prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez W. T. (1). Postępowanie dotyczące usuwania składników masy upadłości w postaci samochodu marki M. zostało umorzone, ze względu na brak znamion przestępstwa.

dowód: protokół kontroli podatkowej (k. 9-54 akt), wezwanie do wydania składnika masy upadłości wraz z dowodem doręczenia (k. 7 -8 akt), umowa komisji (k. 154 i 156 akt), faktura VAT nr (...) (k. 153 i 155 akt), zeznania świadka W. C. (adnotacja 00:11:31 e-protokołu z dnia 2 kwietnia 2015 r. k. 142 akt), zeznania świadka W. T. (1) (k. 157-158 akt).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów urzędowych, które uznał za w pełni wiarygodne, zeznań świadka W. C. i częściowo na podstawie zeznań świadka W. T. (1). Zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie były kwestionowane przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować je z urzędu. Wiarygodność kserokopii dokumentów również nie budziła wątpliwości Sądu. Mimo, że kserokopia nie jest dokumentem, a stanowi jedynie element twierdzenia strony o istnieniu dokumentu o treści odpowiadającej kserokopii, to w niniejszej sprawie żadna ze stron nie podniosła zarzutów kwestionujących istnienie określonych dokumentów prywatnych czy urzędowych.

W szczególności Sąd dał wiarę przedłożonej przez stronę pozwaną umowie komisji oraz fakturze VAT, dokumentujących sprzedaż przedmiotowego pojazdu.

Zauważyć należy, że na rozprawie z dnia 2 kwietnia 2015 r. Sąd postanowił zobowiązać pełnomocnika pozwanego w terminie 7 dni do wykazania daty kiedy doszło do sprzedaży samochodu, nadesłania umowy sprzedaży, pod rygorem skutków z art. 233 § 2 kpc. Jednocześnie, o czym wskazano w notatce z dnia 29 maja 2015 r., podczas rozprawy z dnia 2 kwietnia 2015 r. Sąd wyznaczył termin rozprawy na dzień 25 maja 2015 r., zaś do protokołu omyłkowo wpisano datę 21 maja 2015 r. Obecni na rozprawie pełnomocnicy stron przyjęli termin do wiadomości i oświadczyli, że stawiają się bez odrębnych wezwań i zawiadomień. Na termin 21 maja 2015 r., błędnie wskazany w protokole, wysłano wezwanie dla świadka W. T. (1). Rozprawa odbyła się w dniu 21 maja 2015 r. na którą nie stawiał się pełnomocnik powoda oraz nie zajął stanowiska odnośnie przedłożonych przez pozwanego dokumentów. Wobec powyższego, Sąd dał wiarę dokumentom przedłożonym przez pozwanego. Jak wskazano w notatce z dnia 29 maja 2015 r., omyłka co do terminu rozprawy ujawniła się w dniu 22 maja 2015 r., a zatem po zamknięciu rozprawy i wydaniu wyroku.

Sąd **zeznania świadka W. C.** uznał za wiarygodne w całości, w szczególności na okoliczność wezwania W. T. (1) do zwrotu przedmiotowego pojazdu, bowiem korespondowały one z materiałem dowodowym zebrany w sprawie oraz zeznaniami W. T. (1). Sąd dał również wiarę zeznaniom świadka w zakresie w jakim oświadczył, że podczas spotkania z syndyką, W. T. (1) zapewnił, że samochód zostanie zwrócony w ciągu kilku dni. W ocenie Sądu, za prawdziwością zeznań świadka przemawia fakt, iż w sytuacji „uśpienia czujności powoda” zapewnieniem go o

woli wydania samochodu, upadły oraz pozwany mieli czas na dalszą sprzedaż samochodu, a która zdecydowała o bezzasadności niniejszego pozwu.

Sąd uznał **zeznania świadka W. T. (1)** za wiarygodne jedynie częściowo.

W szczególności wiarygodne okazały się jego zeznania odnośnie ogłoszenia upadłości, zawarcia umowy leasingu, porozumienia łączącego go z W. T. (2) (synem) oraz rozmów z syndykiem, bowiem korespondują ze zgromadzonymi w sprawie dowodami

z dokumentów oraz uznanymi za wiarygodne zeznaniami świadka W. C.. Sąd nie dał jedynie wiary zeznaniom świadka w części, w której oświadczył, że podczas rozmowy z syndykiem poinformował ją o tym, że nie ma samochodu, a więc nie może go zwrócić. W ocenie Sądu, zeznania świadka w tej części są niewiarygodne i niezgodne z zasadami doświadczenia życiowego. Świadek po rozmowie z syndykiem zdawał sobie bowiem sprawę z konieczności zwrotu samochodu z powodu nieważności umowy darowizny w oparciu o treść art.77 ust. 1 puin. Wyrażenie zgody na zwrot pojazdu miało umożliwić dalszą odsprzedaż samochodu, co czyniłoby ewentualne sądowe dochodzenie wydania pojazdu za bezskuteczne.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszym procesie syndyk domagał się nakazania pozwanemu W. T. (2), aby wydał powodowi samochód marki M. (...) 4M. nr nadwozia (...) wraz z kartą pojazdu, dowodem rejestracyjnym oraz kluczami do tegoż pojazdu.

Wskazać w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U.2015.233 j.t.), jeżeli ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, upadły jest obowiązany wskazać

i wydać syndykowi cały swój majątek, a także wydać wszystkie dokumenty dotyczące jego działalności, majątku oraz rozliczeń, w szczególności księgi rachunkowe, inne ewidencje prowadzone dla celów podatkowych i korespondencję. Z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego. (art. 61 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze). Zgodnie zaś z art. 62 cytowanej wyżej ustawy, w skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego,

z zastrzeżeniem art. 63-67. Wskazać także należy, że ustawa Prawo upadłościowe

i naprawcze stanowi, że jeżeli ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania i rozporządzania mieniem wchodzącym do masy upadłości (art. 75 ust. 1. ustawy) i że, czynności prawne upadłego dotyczące mienia wchodzącego do masy upadłości, wobec którego upadły utracił prawo zarządu, są nieważne (art. 77 ust.1 ustawy). W literaturze przedmiotu podnosi się, że jeżeli czynność prawna została dokonana w warunkach określonych w art. 77 ust. 1 puin, to świadczenie, które otrzymała osoba trzecia w związku z tą czynnością, ma charakter świadczenia nienależnego w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. Syndyk lub zarządca będzie mógł domagać się od tej osoby zwrotu otrzymanego świadczenia na zasadach ogólnych w procesie, jeśli odmówi ona spełnienia tego żądania. (por. Dariusz Chrapoński, Komentarz do art.77 ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze, LEX). Z powyższego powód wywodził zatem swoją legitymację do występowania w niniejszym procesie.

Powód domagał się nakazania pozwanemu wydania pojazdu, a zatem postawy prawnej swojego roszczenia upatrywał w art. 222 § 1 kc. Zgodnie z tym przepisem, właściciel może żądać od osoby, która władą faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

W piśmiennictwie przyjmuje się, że właściciel rzeczy może żądać na podstawie

art. 222 § 1 kc wydania rzeczy od każdego, kto faktycznie nią włada, nie będąc do tego uprawnionym, zarówno od tego, kto włada rzeczą we własnym imieniu, jak i od tego, kto włada faktycznie rzeczą za kogo innego lub prawo swoje wywodzi od innej osoby. Tak więc w procesie o wydanie rzeczy legitymowany biernie jest każdy posiadacz, jak też dzierżyciel.

Należy zauważyć, że w niniejszym procesie powód na którym spoczywał ciężar dowodu w zakresie wykazania, że pozwany włada spornym pojazdem, nie wykazał powyższej okoliczności. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało natomiast, że w dniu 12 grudnia 2012 r., a zatem już po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości W. T. (1) zawarł z pozwanym W. T. (2) umowę darowizny przedmiotowego samochodu, zaś w dniu 28 września 2013 r. doszło do sprzedaży przedmiotowego samochodu (...) spółce z o. o. w L., w oparciu o umowę komisju łączącą pozwanego z W. W. (2) (na podstawie umowy **komisju sprzedaży** komisant zobowiązał się w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do sprzedaży rzeczy ruchomych na rachunek komitenta, lecz w imieniu własnym). Niniejsze postępowanie wykazało zatem, że pozwany w chwili wniesienia pozwu (30.10.2013r.) nie posiadał już spornego pojazdu.

W orzecznictwie wskazuje się, że roszczenie windykacyjne służy właścicielowi przeciwko osobie, która rzeczą faktycznie włada, tak więc jego koniecznymi przesłankami jest nie tylko status właściciela (współwłaściciela) i fakt, że nie włada on (sam lub przez inną osobę) swoją rzeczą, ale także fakt, że rzeczą faktycznie włada pozwany - do tego nieuprawniony (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1992 r., II CRN 99/92). Podkreślenia zwłaszcza wymaga, że biernie legitymowanym jest tylko faktycznie władający rzeczą. Element fizycznego władania rzeczą występuje zarówno w konstrukcji posiadania samoistnego, jak i zależnego (art. 336 k.c.). Jest to także niezbędny element dzierżenia (art. 338 k.c.). Przesłanką skutecznego pozwania w procesie windykacyjnym jest fizyczne władanie rzeczą przez pozwanego. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2009 r. sygnatura akt IV CSK 437/08).

Pozwany nie władał w chwili wniesienia pozwu spornym pojazdem. Mając zatem powyższe na względzie oraz treść powołanych wyżej przepisów, Sąd orzekł w pkt 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, obciążając nimi w całości powoda, jako stronę przegrywającą niniejszą sprawę i zasądzając od niego na rzecz pozwanego kwotę 3.617 zł (na którą składają się 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t. oraz kwota 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa)(punkt 2. sentencji wyroku).

/-/ SSO Małgorzata Małecka